

Frilandsterrarium til danske firben

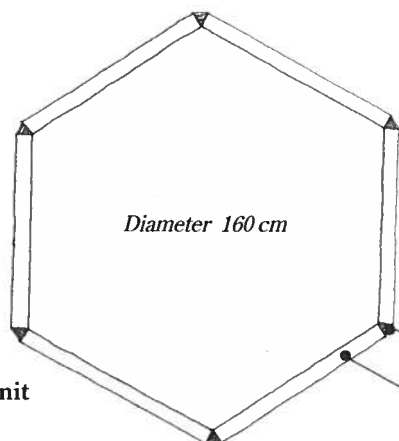

Jens Clausen
jens.clausen@live.dk

Da jeg sammen med min kone og vores 2 børn, skulle holde ferie på Bornholm i sommeren 1980, besluttede jeg at indfri min drengedrøm, om at bygge et frilandsterrarium i vores have i Allerød. Jeg har haft gode erfaringer med forskellige typer af frilandsterrarier, fra mine

drengear sammen med min bror Jan, da vi boede hjemme hos vores forældre i Dragør. Terrarierne dengang, var primært beregnet til sommerophold for Sydeuropæiske firben, og var derfor ikke konstrueret til overvintring, så dyrene skulle indfanges hvert efterår og sættes tilbage i deres rigtige terrarier. Denne gang byggede jeg et frilandsterrarium, der var indrettet med overvintringsmuligheder og beregnet for vores to hjemlige firben arter, Markfirben (*Lacerta agilis*) og Skovfirben (*Zootoca vivipara*). Vi skulle bo i et af Dansk Folkeferies feriehus tæt ved Hammershus i Sandvig. Vi ankom i slutningen af juni måned

Principskitse af mindre udendørsterrarium til haven.

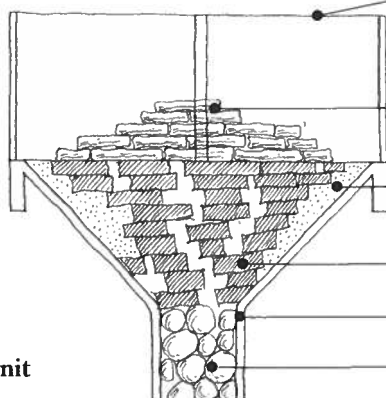
Diameter 160 cm

Terrariet er opbygget af fortovsfliser, med stabilt grus som fundament. Kanterne er støbt sammen med cement og indersiden af fliserne er malet med hvid alkydmaling for at gøre dem glatte. Siderne i bunden er ligeledes støbt efter udgravning, for at forhindre dyrene i at grave sig ud. I bunden af terrariet er der anbragt knækfliser i flere lag, med masser af luftrum, så de fungerer som en slags trappe, som firbenene kan kravle op af efter dvaleperioden. Bunden er afsluttet med et dræn, lavet med pælebor og fyldt op med sten. Desuden findes der et vandbassin i terrariet.

Plant snit

Beton

Fortovsfliser (80x60x6) cm

Ølandsfliser

Sand ca. 15 cm

Knækfliser

Støbte sider i ca. 60 cm. dybde

Dræn med sten ca. 90 cm.

Lodret snit

Interieur fra udendørsterrariet med ølandsbrudfliser - beplantet med hedelyng, lavendel og engelsådbregner.

efter en streng vinter, så mine forventninger var ikke alt for optimistiske. Vejret var heldigvis inde i en solrig stabil periode, så allerede dagen efter vores ankomst, så vi Markfirben på selve området, hvor husene er placeret. Efter nogle dage opdagede vi, at det ligefrem myldrede med firben. På vejen ned mod Hammerhavn, så vi firben (både Mark og Skovfirben) på de samme steder hver dag, i nogle stensætninger nær ved vejen. Selv nede ved Hammerhavn, ved stenmuren hvor stien ud til Hammerknuden begynder, vrimlede det med firben. Det var da også her jeg på vores sidste dag på Bornholm, i løbet af 10 minutter fangede de firben jeg skulle bruge til vores frilandsterrarium. Vel ankommet til Allerød, blev firbenene (2 Markfirben, han og hun, samt 2 Skovfirben også en hun og han) rensset for flåter, ved at smøre dem ind i paraffinolie, og derefter sat ud i frilandsterrariet, som allerede stod klar til brug.

Det var tydeligt efter nogle dage, at firbenene befandt sig godt i de nye omgivelser. Det viste sig, at hun- markfirbenet havde æg i sig, og begyndte snart at grave efter et passende sted

i sandet. Hun-skovfirbenet havde også” æg” i sig og begyndte at opsøge mulige steder for at” føde” sine unger. Da det var lige op over, blev hun-markfirbenet for en sikkerheds skyld indfanget, og anbragt i en spand med fugtigt sand. Allerede dagen efter havde den lagt 5 æg i sandet, spanden blev nu anbragt under konstant varme og fugtighed ved ca 25grader. Markfirben-hunnen blev sat tilbage i frilandsterrariet, og kom sig hurtigt igen.

Den 8 august kom den første markfirben-unge frem efter ca 6 uger, og 2 dage senere var alle 5 unger udklækket. Alle ungerne blev så store, at de kunne sættes ud i frilandsterrariet i løbet af sommeren 1981. De gamle firben havde overvintret uden problemer, og var allerede fremme på solskinsdage i april måned. Markfirbenene parrede sig i begyndelsen af maj måned, og hunnen lagde igen æg i juli, denne gang i selve frilandsterrariet. Nyklækkede unger som i august blev observeret i frilandsterrariet blev indfanget og anbragt i et unge-terrarium. Fra det første kuld unger var der 3 hanner og 2 hunner, og i 1982 lagde begge de unge hunner, samt den gamle

Hun-markfirbenet her, Lacerta agilis, har netop lagt de færdigudviklede æg, der også ses på billedet.

Hun-markfirben, Lacerta agilis.

Han-skovfirben, Zootoka vivipara.

Markfirbenungerne hygger sig med hinanden.

Markfirbenene mistede hurtigt deres skyhed og blev meget tamme, hvilket i sidste ende blev skæbnesvangert.

hun æg i juli måned i frilandsterrariet. Alle firben levede forbavsende fredeligt sammen, uden de store territorialkampe, og da der igen kom unger i august, var der ved at blive lidt trængsel i frilandsterrariet.

Skovfirben-hunnen fik desværre dødsfødtet unger i 1980 og hannen forsvandt året efter, så det var kun Markfirbenene der opnåede flere generationer i løbet af årene. Desværre opdagede nogle skader i 1989, at der var firben nede i frilandsterrariet, og i løbet af kort tid blev bestanden af markfirben reduceret til nogle få stykker, der alle havde smidt halerne. Selv udspændte snore kunne ikke forhindre skaderne i at få fat i

firbenene. I foråret 1990 kom der ikke nogen firben frem efter vinterdvalen, så en russisk landskildpadde overtog pladsen, da fuglene ikke kunne gøre den noget. Skildpadden blev taget op om efteråret, og lagt til overvintring i vores vinterhave, dette gentog sig i 10 år, indtil den pludselig en dag var forsvundet fra frilandsterrariet. Frilandsterrariet har klart vist sin funktion, men fugle og ræve kan være et stort problem, hvis de først har fået færten af noget spiseligt i terrariet. Kyllingenet eller minknet som låg kan være en løsning, der dog ikke ser særlig pænt ud. Frilandsterrariet eksisterer stadig her i 2011, men er uden dyr i øjeblikket.